

МАПАС

АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERIUT
АГЕНЦИЈА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА КАПИТАЛНО
ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
AGJENCIA PER MBIKEDYRJE TE FINANCIMIT
KAPITAL TE SIGURIMIT PENSIONAL
Бр.-Nr. 01-405/11
02.06 20 21 год.-viti
СКОПЈЕ / ШКУР

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕТО НА
АГЕНЦИЈАТА ЗА СУПЕРВИЗИЈА НА
КАПИТАЛНО ФИНАНСИРАНО ПЕНЗИСКО ОСИГУРУВАЊЕ
ВО 2020 ГОДИНА

Скопје, мај 2021 година

СОДРЖИНА

Вовед.....	3
1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување	5
1.1 Организацииска шема на Агенцијата	5
1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата.....	6
1.3 Финансирање на Агенцијата	8
2 Реализирани активности во извештајниот период	10
2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови	10
2.1.1 Вонтеренска супервизија.....	10
2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и	12
пензиските фондови	12
2.1.3 Комитет за оценка на ризици.....	14
3 Регулаторна функција и постапки	16
3.1 Подзаконски акти	16
3.2 Одобренија и согласности	17
3.3 Комисија за одлучување по прекршок.....	18
3.4 Судски постапки.....	18
4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози.....	19
4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд	19
4.2 Постапувања по барања	19
4.3 Постапувања по претставки и предлози	19
5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва	20
6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови	21
7 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување.....	26
8 Организирање на истражување на мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови	28
9 Градење и јакнење на капацитетите на Агенцијата	29
9.1 Учество на семинари и конференции во земјата и во странство.....	29
9.2 Специјализирани обуки во земјата и во странство	29
9.3 Обука од областа на Канцелариско и архивско работење.Развој на деловните процеси на Агенцијата	30
9.4 Информатички капацитет на Агенцијата.....	30
10 Соработка со институции и организации од земјата и од странство	32
10.1 Соработка со институции од земјата	32
10.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации	33
11 Систем за управување со квалитет и	35
систем за управување со информациска сигурност.....	35

ВОВЕД

Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (во натамошниот текст: „Агенцијата“) е основана врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 29/2002, 85/2003, 40/2004, 113/2005, 29/2007, 88/2008, 48/2009, 50/2010, 171/2010, 36/2011, 98/2012, 13/2013, 164/2013, 44/2014, 192/2015, 30/2016 и 21/2018) и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 180/2019 и 103/2021) (во натамошниот текст: Законот). Согласно член 46 од Законот, Агенцијата има својство на правно лице со јавни овластувања утврдени со овој закон и со статут. Скратен назив на Агенцијата, утврден со статут, е МАПАС. Нејзин орган е Советот на експерти, а за својата работа одговара пред Собранието на Република Северна Македонија. Целта на нејзиното основање е заштита на интересите на членовите на пензиските фондови и поттикнување на развојот на капитално финансираното пензиско осигурување. Надлежностите на Агенцијата се пропишани во член 47 од Законот и меѓу другите надлежности, Агенцијата ги врши следните работи:

- издава, повлекува и одзема дозволи за основање на пензиски друштва и одобренија за управување со задолжителни и/или доброволни пензиски фондови;
- врши супервизија на работењето на пензиските друштва и на пензиските фондови со кои тие управуваат, како и на чуварите на средствата на пензиските фондови и на странските менаџери на средства;
- го промовира, го организира и го поттикнува развојот на капитално финансираното пензиско осигурување во Република Северна Македонија, во соработка со Министерството за труд и социјална политика и да ја развива свеста на јавноста за целите и за принципите на пензиските друштва и на пензиските фондови и
- донесува акти согласно овој закон и согласно Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, како и стручни упатства, прирачници и слично, во врска со капитално финансираното пензиско осигурување и иницира донесување прописи и други акти во врска со пензиските друштва и со пензиските фондови со кои тие управуваат.

Во 2020 година, Агенцијата се грижеше за правата и интересите на 529.983 членови на приватните задолжителни пензиски фондови и за 26.016 членови на приватните доброволни пензиски фондови со вкупна вредност на средствата во сите фондови од над 1,46 милијарди евра.

Агенцијата продолжи да ја усовршува својата функција преку интензивирањето на теренската и на вонтеренската контрола на пензиските друштва и на пензиските фондови.

Вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови се вршеше континуирано, врз база на извештаи и информации доставени од

пензиските друштва и од останатите институции вклучени во системот, како што се: Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија и чуварите на имот на пензиските фондови.

Во првиот, третиот и четвртиот квартал на 2020 година, беше извршена редовна теренска контрола на работењето на трите пензиски друштва и на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), согласно „Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва“ за 2020 година. Контролата во првиот квартал беше спроведена врз основа на оценка на ризици, непосредно, во просториите на едно пензиско друштво. Поради пандемијата во третиот и четвртиот квартал теренските контроли се спроведоа согласно условите и практиките за работа од дистанца, преку проверки on-line, односно преку користење на апликации за комуникација и преглед на документи без присуство во просториите на субјектите за контрола.

Агенцијата иницираше предлози за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување до Министерството за труд и социјална политика и активно даваше придонес на предлозите, дадени од Министерството, за измена на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување. Исто така, Агенцијата изготви и донесе повеќе подзаконски акти за доуредување на законската материја. Во 2020 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата.

Како и во изминатите години и во 2020 година Агенцијата продолжи со едукативната кампања, со цел финансиска едукација и развивање на свеста кај младите за значењето на пензиското штедење.

Агенцијата, како членка на Меѓународната организација на пензиски супервизори (ИОПС), активно учествуваше во нејзината работа определувајќи се за следење на принципите во вршењето на својата регулаторна и супервизорска функција, изградени врз основа на најдобрите светски практики.

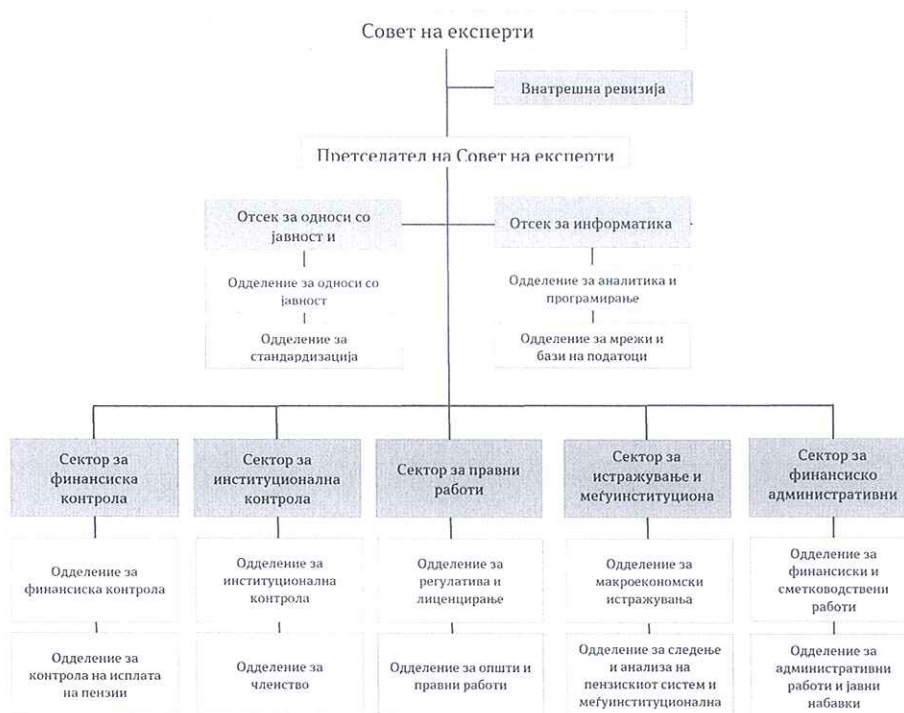
Агенцијата редовно ги следи измените и дополнувањата на правото на Европската Унија (acquis of EU) и во 2020 активно учествуваше во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија, Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија и Програмата за економски реформи на Република Северна Македонија од аспект на капитално финансирано пензиско осигурување.

1 Организација и финансирање на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување

1.1 Организациска шема на Агенцијата

Заклучно со 31.12.2020 година, Агенцијата имаше вкупно 27 вработени, од кои тројца членови на Советот на експерти именувани од Собранието на Република Северна Македонија и 24 административни службеници. Од вкупниот број на административни службеници 21 се со високо стручно образование, а 3 се со средно стручно образование. Од високостручните административни службеници еден е доктор на науки и седум се магистри, еден е актуар, еден е внатрешен ревизор во јавен сектор, тројца се инвестициски советници и четворица имаат положено правосуден испит.

Организациска шема на Агенцијата

1.2 Работењето на Советот на експерти на Агенцијата

Собранието на Република Северна Македонија на седницата одржана на 26.06.2018 година донесе одлука за именување на претседател и членови на Советот на експерти на Агенцијата во следниот состав: Максуд Али – претседател, Ментор Јакупи и Дарко Саздов – професионално ангажирани членови на Советот на експерти на Агенцијата и Борче Божиноски и Марина Макенаџиева – надворешни членови на Советот на експерти на Агенцијата. Овој состав на Советот на експерти на Агенцијата беше и во 2020 година.

Во текот на 2020 година Советот на експерти на Агенцијата, согласно своите права и обврски содржани во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Агенцијата и Деловникот за работа на Советот на експерти, редовно одржуваше седници на кои дискутираше и одлучуваше за прашања од својата надлежност. Советот на експерти во 2020 година одржа вкупно 13 седници на кои:

а) Усвои:

- Годишен извештај за работењето на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2019 година;
- Извештај за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување во 2019 година и
- Извештај за реализација на Годишниот план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јануари – јуни 2020 година;

б) Разгледа:

- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.10.2019 година до 31.12.2019 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.01.2020 година до 31.03.2020 година;
- Квартален извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.04.2020 година до 30.06.2020 година;
- Кварталниот извештај за реализација на Годишниот план за јавни набавки за периодот од 01.07.2020 година до 30.09.2020 година;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2019 година за период од 01.07.2019 до 31.12.2019 година;
- Полугодишен извештај за реализација на финансискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување во 2020 година 01.01.2020 – 30.06.2020;
- Финансиски извештаи за 2019 година со Извештај на независниот ревизор;
- Годишен извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност за 2020 година;

- Извештај со ранг листа на годишни оценки на административните службеници за 2019 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Конечен извештај за извршена ревизија на процесот во изготвка на Стратегискиот план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јануари - јуни 2020 година;
- Полугодишен извештај за работата на Комисијата за одлучување по прекршок на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за периодот јули – декември 2020 година;
- Информација за влијанието на COVID – 19 врз ризиците во капитално финансирано пензиско осигурување – состојба 27.05.2020 година;
- Информација за влијанието на COVID - 19 врз ризиците во капитално финансирано пензиско осигурување – состојба 22.07.2020 година;
- Информација од Секторите за институционална и финансика контрола за спроведување на теренски контроли согласно Годишен план за теренска контрола на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2020 година;
- Информација во врска со постапката за јавна набавка на деловни софтверски решенија и нови функционалности на софтверски апликации за втор и трет столб на пензиско осигурување и услуги за тековно одржување;
- Известување за активностите на Комитетот за оценка на ризици во 2019 година заклучно со февруари 2020 година;
- Извештај од извршена вонредна теренска контрола во Сава пензиско друштво а.д. Скопје во период од 29.09.2020 до 02.10.2020 година;
- Извештај со ранг листа на годишни оценки на административните службеници за 2020 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и
- Извештај за степенот на имплементација на Планот за подобрување на капацитетите за 2020 година во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;

в) Донесе:

- Годишен план за јавни набавки во 2020 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување. Во текот на 2020 година три пати се извршени измени на Годишниот план за јавни набавки, на седниците одржани на 27.05.2020 година, на 29.09.2020 година и на 12.11.2020 година;
- Финансиски план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2021 година;
- Финансиски извештаи за 2019 година на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување;

- Измена на Годишен план за теренска контрола на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2020 година;
- Годишен план на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за теренска контрола за 2021 година;
- Годишен план за вработување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2021 година;
- Годишна програма за работа на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2021 година;
- 4 правилници;
- 8 одлуки;
- 24 решенија;
- 2 предупредувања и
- 1 укажување.

д) Даде согласност/одобрение на:

- Стратешкиот план за извршување на внатрешна ревизија во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за период од 2021 година до 2023 година;
- Годишниот план за извршување на внатрешна ревизија во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2021 година;
- 18 барања од пензиските друштва кои се однесуваат на одобрување на измена на Статут на пензиски фонд, одобрение за избор на лица со посебни овластувања и одговорности во пензиско друштво и др.

ѓ) Изврши:

Оценување на вработените во Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување за 2020 година согласно Законот за административни службеници и Колективниот договор на Агенцијата.

1.3 Финансирање на Агенцијата

Работењето на Агенцијата, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, се финансира од надоместоците кои Агенцијата ги наплатува од пензиските друштва.

Во Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување е пропишано дека висината на наведените надоместоци ја утврдува Советот на експерти на Агенцијата, за кои што согласност дава Собранието на Република Северна Македонија и тие се објавуваат во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Во текот на 2020 година Агенцијата пресметуваше надоместокот од уплатените придонеси во сите пензиски фондови со кои управуваат друштвата врз

основа на стапката утврдена во одлуката донесена од Агенцијата на 01.11.2019 година и одобрена со задоцнување на 29.12.2020 година од Собранието на Република Северна Македонија. За висината на надоместокот за 2020 година беа изготвени анализи на расходната и на приходната страна од финансирањето на Агенцијата. За расходната страна беа користени предвидените расходи на Агенцијата согласно Финансискиот план на Агенцијата за 2020 година и Програмата за работа за 2020 година, додека за приходната страна беа изготвени анализи врз основа на проекциите на приливите на придонеси во задолжителните и доброволните пензиски фондови (кои се основа за пресметка на надоместокот).

За очекуваниот прилив на придонеси беа користени проценки за прилив на придонеси во задолжителните и во доброволните пензиски фондови во 2020 година. За приливот на придонесите во вториот столб беа користени буџетските проекции за транзициони трошоци на Фондот на ПИОСМ додека за приливот на придонеси во третиот столб беа користени реалните податоци од приливите во 2019 година и проценки за 2020 година.

Преку пресметка на соодносот помеѓу планираните расходи за 2020 година и проектираните придонеси и земајќи ги предвид заштедите од претходните години, добиена е висината на надоместокот од придонеси од 0,8%.

2 Реализирани активности во извештајниот период

2.1 Супервизија на пензиските друштва и пензиските фондови

2.1.1 Вонтеренска супервизија

Во 2020 година се вршеше континуирана вонтеренска контрола на работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и на доброволните пензиски фондови врз база на извештаи и информации доставени од пензиските друштва и останатите институции вклучени во системот, како што се Фондот на ПИОСМ и чуварите на имот на пензиските фондови.

Предмет на контрола на работењето на пензиските друштва беа следните области:

- процесите на маркетинг на пензиските друштва – проверка на објавени маркетинг-материјали, проверка на интернет-страниците на пензиските друштва, проверка на задолжителните објави, како и на активности на пензиските друштва поврзани со работи од маркетингот. Агенцијата изврши проверки и постапуваше во вкупно 281 предмети кои се однесуваат на работи од областа на маркетингот на пензиските друштва.
- зачленувањето во пензиските фондови – начинот на склучување на договори за членство, постапувањето по поднесоци за раскинување на договорите за членство во задолжителен пензиски фонд и контрола на работењето на агентите на друштвата;
- вкупно 32 агенти, преку телефонски разговори и средби со членовите со кои агентите ги склучиле договорите. Притоа Агенцијата ги издаде следните мерки: Решение за бришење на агент и постапка за порамнување за истиот и Предупредување до пензиското друштво за зајакнување на интерните контроли.
- сметководството и финансиските извештаи на пензиските друштва, минималниот износ на ликвидни средства, сопствени средства и главнина, коишто треба да ги одржуваат пензиските друштва, финансиските показатели и трендови. При контролите беше утврдено дека пензиските друштва континуирано ги исполнуваа условите за ликвидни средства, за сопствени средства и за главнина. Агенцијата издаде мерка: Укажување за недоставено известување до Агенцијата за објава на неревидирани финансиски ивештаи.

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, пензиските друштва се должни да формираат единица за внатрешна ревизија. Единиците за внатрешна ревизија изготвуваат извештаи за извршените контроли и се должни истите да ги доставуваат до Агенцијата, при што, Агенцијата го следи работењето на друштвата преку доставените извештаи и ги лоцира можните ризици во работењето на друштвата. Во 2020 година, Агенцијата беше известена за спроведени 17 редовни внатрешни ревизии и една вонредна внатрешна ревизија.

Согласно Правилникот за начинот на спречување на злоупотреба на информациите, како дел од редовните вонтеренски контроли, Агенцијата вршеше контрола на податоците доставени од друштвата и од чуварите на имот за трансакциите со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица и на трансакциите на пензиските друштва. Друштвата и чуварите на имот доставуваат до Агенцијата податоци за склучени трансакции на секои 180 дена. При проверка на податоците за склучените трансакции со хартии од вредност на лицата со пристап до доверливи информации и нивните поврзани лица, Агенцијата констатира дека нема сомнителни трансакции.

Агенцијата ги проверуваше и трансакциите со хартии од вредност на вработените лица во Агенцијата со пристап до доверливи информации и притоа констатира дека нема сомнителни трансакции со хартии од вредност од страна на вработените во Агенцијата, односно нема реализирани трансакции со хартии од вредност.

Предмет на контрола на работењето на пензиските фондови од страна на Агенцијата беа следните области:

- распределбата на придонесите на индивидуалните сметки на членовите во задолжителните пензиски фондови;
- надоместоците што ги наплатуваат пензиските друштва од придонеси и управување со средства;
- инвестициските активности за: квалитативни и квантитативни ограничувања во врска со вложувањата во финансиските инструменти, согласно Правилникот за инвестирање на средствата на задолжителните пензиски фондови и Правилникот за инвестирање на средствата на доброволните пензиски фондови;
- склучени трансакции од страна на друштвото од аспект на цена, количина, пазар на кој е склучена трансакцијата, посредник, посредничка провизија за склучените трансакции во текот на годината, за задолжителните и за доброволните пензиски фондови;
- исполнување на квалитативните и квантитативните критериуми и на законските ограничувања по класи на инструменти, за инструментите кои веќе се во портфолијата на пензиските фондови;
- проценката на вредноста на средствата и обврските на задолжителните и на доброволните пензиски фондови за нивната состојба на крајот на претходниот работен ден;
- пресметката на вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и на вредноста на нето-средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за состојбата на крајот на претходниот работен ден. Агенцијата, на одредени датуми на проценка ги контролира вредноста на сметководствената единица, бројот на сметководствени единици и вредноста на нето-средствата на задолжителните пензиски фондови, доставени од пензиските друштва и банките чувари на имот. На својата интернет страница, Агенцијата ја

објавува вредноста на сметководствената единица и вредноста на нето-средствата за секој задолжителен и доброволен пензиски фонд;

- преносот на средства меѓу задолжителните пензиски фондови, пренос од посебна на индивидуална сметка, премин од еден во друг пензиски фонд или во Фондот на ПИОСМ, поради раскинување договор за членство;
- исплатата од задолжителните пензиски фондови кон Фондот на ПИОСМ врз основа на инвалидска или семејна пензија и контрола на исплатите врз основа на наследство;
- исплатата кон членовите и пензионираните членови на задолжителните и доброволните пензиски фондови согласно Законот за исплата на пензии и пензиски надоместоци од капитално финансирано пензиско осигурување;
- сметководството и на финансиските извештаи на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола на квартална основа;
- извештаите за инвестициска стратегија и тактика на задолжителните и доброволните пензиски фондови преку контрола при секое доставување и тековно следење на нејзино остварување;
- доставените извештаи од чуварите на имот на задолжителните и доброволните пензиски фондови како што се: извештаи за сметки, извештаи за склучени и порамнети трансакции, портфолијата на задолжителните и доброволните пензиски фондови, извештаи за инвестициони усогласувања, како и извештаи за пренос помеѓу фондовите и исплати од пензиските фондови;
- доставените извештаи од управувач со ризици, актуар и внатрешен и надворешен ревизор во пензиските друштва што ги покриваат областите на работа на пензиските фондови.

При секојдневните контроли на работењето на пензиските друштва и чуварите на имот беа забележани определени грешки и неправилности при известувањето, на кои Агенцијата, преку проактивната контрола, им укажуваше на друштвата и чуварите на имот со цел подобрување на деловните процеси, по кои веднаш се постапуваше од страна на пензиските друштва и чуварите на имот. Во врска со работата на пензиските фондови во 2020 година беа изречени две мерки: Укажување до пензиско друштво за неусогласеност на висината на надоместокот од уплатени придонеси наведени во Статутот на пензискиот фонд и Укажување до пензиско друштво за финансиски инструмент за недоставено известување до Агенцијата за настанатото пречекорување, запрени инвестициони активности и преземање на мерки за усогласување согласно законската регулатива.

2.1.2 Теренска контрола на пензиските друштва и пензиските фондови

Согласно Годишниот план на Агенцијата за контрола на работењето на пензиските друштва и чуварот за 2020 година, во првиот, третиот и четвртиот квартал на 2020 година, беше извршена по една редовна контрола на КБ Прво

пензиско друштво АД Скопје и Сава пензиско друштво АД Скопје и две контроли во Триглав пензиско друштво АД Скопје за работата на пензиските друштва и контрола на нивното управување со средствата на задолжителните и доброволните пензиски фондови (институционална и финансиска контрола), врз основа на оценка на ризици.

Теренската контролата на пензиските друштва ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Квалитет и структура на менаџмент;
- Стратегија на друштвото и фондовите;
- Интерни контроли;
- Управување со ризици и
- Носење на одлуки.

Во 2020 година е спроведена контрола и кај чуварот на имот Комерцијална Банка АД Скопје. Теренската контрола на чуварот на имот ги вклучува следните аспекти на нивното работење:

- Организациска и техничка поставеност на чуварот на имот;
- Пресметките на него средствата и бројот и вредноста на сметководствената единица на пензиските фондови;
- Чување и евиденција на средствата на пензиските фондови;
- Следење на ограничувањата при инвестирањето на средствата на пензиските фондови и нивна усогласеност со законската и подзаконската регулатива и
- Постапување по препораки од претходната теренска контрола;

Годишниот план за теренска контрола беше одложен во март 2020 година поради почетокот на пандемијата COVID-19. Поради пандемијата контролата на деловните соработници е целосно откажана поради неможност за контрола на деловните соработници на друштвата од дистанца.

Контролите беа извршени преку on-line проверки, односно преку користење на апликации за комуникација и преглед на документи без присуство во просториите во пензиските друштва и чуварот на имот, преку тестирање и преку интервјуирање на претставници од друштвата и чуварот на имот.

Врз основа на констатациите и забелешките од извршената контрола на трите пензиски друштва и чуварот, а земајќи ги предвид добрите деловни обичаи, како и потребата за континуирано подобрување на работењето на друштвата со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување и заштита на интересите на членовите на пензиските фондови, Агенцијата издаде 5 Укажувања и 66 Препораки на трите пензиски друштва и едно Укажување и една препорака на чуварот на имот со цел унапредување и развој на капитално финансираното пензиско осигурување. Препораките и укажувањата на Агенцијата во смисла на подобрување на работењето на друштвата и чуварите на имот.

Друштвата и чуварот на имот доставија Акциски план до Агенцијата со кој известија дека ги прифаќаат мерките на Агенцијата и ќе постапат по истите согласно доставениот Акциски план.

2.1.3 Комитет за оценка на ризици

Комитет за оценка на ризици при Агенцијата (КОР) ги врши следните работи:

- Ги разгледува и ги утврдува ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување во документот „Анализа на ризици во капитално финансирано пензиско осигурување“;
- Го разгледува влијанието на COVID-19 врз ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, се анализираат и стратешките, финансиските и оперативните ризици на работењето на Агенцијата на кои пандемијата има влијание;
- Ги разгледува Анализите на основните варијабли во капитално финансираното пензиско осигурување за период од 5 години;
- Ги разгледува потпишаните извештаи и записниците од контролата заради увид во процените на ризиците кај поединечните субјекти на контрола и дава насоки за понатамошните процени на ризиците;
- Ги разгледува најновите случувања во капитално финансираното пензиско осигурување или на финансиските пазари, коишто можат да влијаат врз процените на ризиците;
- Утврдува нови ризици на капитално финансираното пензиско осигурување и/или ги предефинира постојните ризици и определува тим за оценка на ризиците;
- Дава предлози за иницирање или ревидирање на стратегии за ублажување на ризиците;
- Ја разгледува ефективноста на стратегиите за ублажување на ризиците и врз основа на тоа, предлага измени на стратегијата и на годишниот план на Агенцијата;
- Идентификува и предлага измени на прописите во насока на ублажување на ризиците;
- Води сметка, вработените во Агенцијата да бидат доволно свесни и да имаат доволно познавања за ризиците и за контролата врз основа на оценка на ризици со цел да можат да ги вршат своите работни задачи и
- Води сметка, сите учесници во контролата, врз основа на оценка на ризици, да бидат доволно свесни за клучните аспекти на контролата со цел да соработуваат и да ѝ даваат поддршка на Агенцијата во насочување на нејзините ресурси.

Во текот на 2020 година, Комитетот за оценка на ризици одржа 4 состаноци на кои беше разгледан Предлог-планот за спроведување на теренските контроли во 2021 година, беа разгледани записниците од спроведените теренски контроли

во пензиските друштва, беа разгледувани и анализирани ризиците во капитално финансираното пензиско осигурување. На Комитетот за оценка на ризик во 2020 година редовно се разгледуваа извештаите за финансиско работење на пензиските друштва, детална анализа на членството по одделни категории согласно настанатите измени во законската регулатива, инвестирањето на средствата на пензиските фондови како и распределбата на придонеси во втор столб. Се разгледаа и дел од правилниците, за кои се оцени дека е потребно да се разгледаат од аспект на анализа на ризици, како и извештаите од внатрешна ревизија, извештаи за управување со ризици и анкетите за информираност на членовите кои пензиските друштва ги доставуваат до Агенцијата.

3 Регулаторна функција и постапки

Во 2020 година Агенцијата изработи предлози за измена и дополнување на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување поврзани со инструментите во кои се инвестираат средствата на пензиските фондови, дефинирање на видови на одобренија кои ги дава на пензиските друштва, овозможување на основи за формирање на повеќе пензиски шеми од еден осигурител и повеќе доброволни сметки за еден член, прецизирање на надлежности на внатрешен и надворешен ревизор и други измени кои произлегуваат од секојдневното работење.

3.1 Подзаконски акти

Во 2020 година Агенцијата изготви и донесе подзаконски акти (правилници и одлуки) и технички упатства кои се однесуваат на задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување и на работењето на Агенцијата и тоа:

а) Правилници:

1. Правилник за измена и дополнување на правилникот за известување на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од страна на чуварот на имот („Службен весник на Република Македонија“ бр.294 - 11.12.2020)
2. Правилник за измена и дополнување на правилникот за начинот на членство во доброволен пензиски фонд („Службен весник на Република Македонија“ бр.211 - 02.09.2020)
3. Правилник за измена и дополнување на правилникот за правилата и минималните стандарди за определување на каматни стапки („Службен весник на Република Македонија“ бр.174 - 30.06.2020)
4. Правилник за измена на правилникот за начинот и постапката на маркетинг на пензиски фондови („Службен весник на Република Македонија“ бр.116 - 05.05.2020)
5. Правилник за измена и дополнување на правилникот за правилата и минималните стандарди за определување на каматни стапки („Службен весник на Република Македонија“ бр.6 - 10.01.2020)

б) Одлуки:

Одлука за висината на месечниот надомест што го наплатува агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување од пензиските друштва за 2020 година („Службен весник на Република Македонија“ бр.312 - 29.12.2020)

в) Упатства:

- Техничко упатство за агенти на пензиски друштва

- Упатство за пополнување на извештаите за пензиска заштеда;

3.2 Одобренија и согласности

Во 2020 година Агенцијата ги спроведе следните постапки за давање одобренија и согласности по барања од пензиските друштва, врз основа на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, и ги донесе следните решенија:

1. Решение за согласност на Анекс на Договорот за вршење на работи на банка чувар на имот на задолжителен и доброволен пензиски фонд, склучен помеѓу Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови Триглав пензиско друштво АД Скопје и Комерцијална банка АД Скопје;
2. Решенија за одобрение на измена на Статутот на Триглав Отворен задолжителен пензиски фонд -Скопје;
3. Решение за одобрение на измена на на Статутот на Триглав Отворен доброволен пензиски фонд -Скопје;
4. Решенија за одобрение на Наташа Попоски како лице одговорно за управување со ризици на КБ Прво друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови АД Скопје;
5. Решение за одобрение Наталија Лазаревска за одговорно лице за внатрешна ревизија на Триглав пензиско друштво АД Скопје;
6. Решение за согласност на Анекс на Договорот Договорот за вршење на работи на банка чувар на имот на задолжителен пензиски и доброволен пензиски фонд ,склучен помеѓу Друштво за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и Шпаркасе банка МакедонијаАД Скопје;
7. Решение за согласност на Договорите за посредување при купопродажба на хартии од вредност склучени од Сава пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и Комерцијална Банка АД Скопје;
8. Решение за одобрение на измената на Статутот на Друштвото за управување на задолжителни и доброволни пензиски фондови Сава пензиско друштво а.д. Скопје;
9. Решение за согласност на Договорите за вршење работи на берзански посредник склучен од страна на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и НЛБ Банка АД Скопје – Служба за хартии од вредност
10. Решение за одобрение на измената на Статутот на Триглав пензиско друштво АД Скопје;
11. Решение за согласност на Договор за посредување при купопродажба на хартии од вредност склучен од страна на Триглав пензиско друштво АД Скопје со Еурохаус АД Скопје и Комерцијална Банка АД Скопје;
12. Решение за согласност на Анекс на Договор за вршење работи на банка чувар на имот на задолжителен пензиски фонд, склучен помеѓу Друштво за

- управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови Сава пензиско друштво АД Скопје и НЛБ банка АД Скопје;
13. Решение за одобрение на Елена Марковска за одговорно лице за инвестиционите одлуки на Триглав пензиско друштво АД Скопје;
 14. Решение за одобрение на Татјана Бојковска како лице одговорно за инвестиционите одлуки на Сава пензиско друштво АД Скопје;
 15. Решение за одобрение на Кристина Димитриевска како лице одговорно за управување со ризици на Сава пензиско друштво АД Скопје;
 16. Решение за одобрение на реизборот на Алјоша Уршич, Дарко Поповски и Блаж Кметец за членови на Надзорен одбор на Триглав пензиско друштво АД Скопје и Мирослав Вујиќ за независен член на Надзорен одбор;
 17. Решение за одобрение на Марија Николовска за одговорно лице, за маркетинг и контрола на агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје.

3.3 Комисија за одлучување по прекршок

Комисијата за одлучување по прекршок, во текот на 2020 година постапи по единаесет прекршочни постапки, кои беа покренати од овластени лица на Агенцијата, за прекршувања на одредби од Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување од страна на агенти на пензиските друштва и од страна на вработен и членови на Управен одбор и Надзорен одбор на друштво како и од страна на вработени во чувар на имот.

За дел од предметите, во жалбена постапка, се одлучува во Државната Комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка, за дел од предметите повторно е покренат Управен спор пред Управниот Суд на Република Северна Македонија. За определени предмети пресудено е од страна на Вишиот Управен Суд со правосилна судска пресуда, а за дел од предметите е настапена застареност. Останатите постапки се во тек.

3.4 Судски постапки

Агенцијата во текот на 2020 година учествуваше во три постапки покренати со тужби од страна на членови на задолжителен пензиски фонд пред Управниот суд на Република Северна Македонија, против решенијата на Агенцијата за одбивање на барање за поништување на регистрација во Регистарот на членови.

4 Постапувања поврзани со правата на членовите, претставки и предлози

4.1 Известување на трајно и времено распределени лица во задолжителен пензиски фонд

Во 2020 година, согласно член 8 став 5) од Правилникот за членство во задолжителен пензиски фонд, Агенцијата испрати вкупно 13.142 писмени известувања до лица кои се времено распределени во задолжителен пензиски фонд.

Согласно договорите за давање на лични податоци, склучени со Министерството за внатрешни работи на Република Северна Македонија и пензиските друштва, Агенцијата обезбеди и предаде 117.158 контакт-податоци од трајно распределените членови (податокот за контакт-адреса) на трите пензиски друштва.

4.2 Постапувања по барања

Агенцијата постапуваше по барања од: осигуреници, членови на задолжителен пензиски фонд и пензиски друштва и предлагаше до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата, преземање конкретни активности и мерки.

Во 2020 година, од еден во друг задолжителен пензиски фонд преминале вкупно 3.046 члена и тоа, во Триглав пензиско друштво АД Скопје – 2.774 члена, во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд – 112 члена, додека во Отворен задолжителен пензиски фонд Сава пензиски фонд – 160 членови.

4.3 Постапувања по претставки и предлози

Согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување членовите кои имаат бенефициран стаж им се дава можност за доставување на Изјава за продолжување на членството во задолжителен пензиски фонд кога ќе навршат стаж на осигурување што овозможува намалување на старосната граница за остварување право на старосна пензија за најмалку една година. Рокот за доставување на Изјавата беше до 30.09.2020 година. Право да достават Изјава имаа 414 лица. Изјави до Агенцијата доставија 28 лица за што Агенцијата достави известување до лицата дека им е продолжено членството во задолжителен пензиски фонд. По истек на рокот, на 01.10.2020 година, на 386 членови кои не доставија Изјава им престана членството во задолжителните пензиски фондови.

Во текот на 2020 година, до Агенцијата, пристигнаа 87 известувања за поднесено барање за исплата на наследник на кои Агенцијата одговори во согласност со Законот за постапување по претставки и предлози и Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување.

5 Активности поврзани со агенти на пензиските друштва

Во 2020 година, Агенцијата организираше две испитни сесии (во октомври и декември). Испитот се состои од полагање на два дела, прв (теоретски) дел од испитот со кој се проверува теоретското знаење на кандидатот и втор (практичен) дел од испитот со кој се проверува практичната способност на кандидатот. Првиот и вториот дел од испитот се полагаа електронски во просториите на испитниот центар на Правен факултет, според Програмата за полагање на испит за агенти што ја изготвува Агенцијата. Се смета дека кандидатот го положил првиот дел односно вториот дел од испитот ако освоил најмалку 70% од вкупниот број предвидени позитивни бодови за првиот дел односно за вториот дел од испитот. Кандидатот кој не го положил првиот дел од испитот не може да го полага вториот дел. Доколку кандидатот не го положил и вториот дел од испитот, ќе се смета дека не го положил испитот.

Во текот на 2020 година Агенцијата редовно ја ажурираше Програмата за полагање на испит за агенти согласно измените на релевантните важечки закони и подзаконски акти. Програмата за полагање на испит за агенти беше ажурирана во февруари и ноември 2020 година.

Во текот на 2020 година се организираше испит за агенти во 4 испитни сесии, при што од вкупно 132 присутни учесници пријавени за полагање на испитот, положиле 69 или 52 % од присутните кандидати.

Во рамките на активностите поврзани со испитот за агенти, согласно закон, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија на првите и вторите делови од испитите за агенти одржани во октомври и декември 2020 година, вклучувајќи и проверка дали испитот го полагале кандидати кои ги исполнуваат условите за полагање на испитот. За извршените ревизии Комисијата за верификација на прашања изготви соодветни извештаи кои ги достави до претседателот на Советот на експерти на Агенцијата. Исто така, согласно закон, а со цел да се подобри квалитетот на базата на прашања и практични примери, Комисијата за верификација на прашања изврши ревизија и ажурирање, а исто така измени или целосно отстрани и замени со нови најмалку 60% од базата на прашања и практични примери за 2020 година, во ноември и декември 2020 година, за што изготви извештаи.

Агенцијата изврши регистрација на вкупно 88 агенти од кои 14 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, 37 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 37 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје. Повторна регистрација е извршена за 70 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје. Исто така, беше извршена годишна обнова на регистрацијата на агентите и тоа за вкупно 549 агенти од кои, 274 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје, 205 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 70 агенти на Триглав пензиско друштво АД Скопје. На вкупно 14 агенти им престанал статусот на агент од кои 8 агенти на КБ Прво пензиско друштво АД Скопје и 6 агенти на Сава пензиско друштво а.д. Скопје.

6 Развивање на свеста на јавноста за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови

Агенцијата во рамките на своите надлежности за развивање на свеста на јавност за целите и принципите на капитално финансираното пензиско осигурување и правата на членовите на пензиските фондови, како и во изминатите години така и во текот на 2020 година, имаше повеќе активности кои вклучуваа едукација на јавноста со цел зголемување на свесноста и информираноста на осигурениците за системот, посветувајќи поголемо внимание кај младата популација. Настапите на медиумите беа на повеќе теми од областа на капитално финансираното пензиско осигурување, а беа објавени и написи во пишаните медиуми.

Агенцијата, во период од 15.09.2020 до 15.11.2020 година, спроведе информативна кампања под мотото “Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk”. Оваа година, за прв пат информативната кампања се организираше преку Интернет, како начин за комуникација со целните групи (без групни настани) со нови креативни решенија, а со цел да се продолжи со придонесување кон зголемување на свеста кај јавноста за придобивките од воведувањето на тростолбен пензиски систем. Кога се подготвуваше кампањата, се започна од почетната точка - младоста наспроти староста. Додека сме млади, не размислуваме на староста, на деновите, годините, на времето кое поминува. Со овој концепт се илустрира дека иако секогаш мислиме дека сме млади, времето поминува побрзо отколку што ни се чини и никогаш не е премногу рано да размислуваме за пензија.

Кампањата за едукација и информирање на членовите на пензиските фондови се спроведе во два дела: Кампања за 15-ти септември - Ден за пензиска свесност и Основна кампања (за вториот и третиот столб). За потребите на информативната кампањата се користеа следните канали за дистрибуција: YouTube, Facebook (+Instagram реклами), LinkedIn, Google Ads реклами, како и Instagram профил на инфлуенсерот -Моника Потер. За двата дела од кампањата се подготвија четири видеа кои се дистрибуираа на сите комуникациски канали и кои упатуваат на истата порака: Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk. Клик на „Learn more“, информирај се и ажурирај ги твоите лични податоци.

Во текот на 2020 година, во склоп на информативната кампања поврзана со 15 септември - Ден за пензиска свесност, МАПАС спроведе низа активности чија цел е едукација за тростолбениот пензиски систем и подигнување на свеста за потребата од навремена одлука за вклучување во задолжителните и доброволните пензиски фондови, покрај Фондот на ПИОСМ. По повод 15 септември – Ден за пензиска свесност, претседателот на Советот на експерти Максуд Али имаше интервју за Фактор, во кое даде осврт за значењето и посветеноста на МАПАС за континуираните едукации за тростолбениот пензиски систем и подигнување на свеста кај јавноста.

Со основната кампања, се продолжи комуникацијата на сите канали, преку која таргет групата, а и пошироката јавност ќе се запознаат со целта на МАПАС. Во насока како полесно да се пристапи до целната група, како симултано да се остави целосно влијание врз истите, произлезе идејата: ”Времето до пензија поминува побрзо отколку што мислиш”.

Во склоп на основниот дел од кампањата МАПАС спроведе активности за CSR- Општествена одговорност. Оваа активност се поврза со пораката ”Времето до пензија поминува побрзо отколку што мислиш”. На социјалните мрежи се спроведе отворен повик за волонтери, со оваа порака и дополнителната порака ”Помогни на пензионер денес, затоа што утре тебе ќе ти биде потребна помош”.

Агенцијата беше иницијатор и учесник на маркетинг кампањата на трите пензиски друштва КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво а.д. Скопје и Триглав пензиско друштво АД Скопје кои во текот на последниот квартал на 2019 година и првиот квартал од 2020 година продолжија со спроведување на едукативна кампања под мотото ”Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk”, чија цел беше да се допре до младата генерација и да се зголеми нивната информираност на еден поинаков начин.

Континуирано, во текот на 2020 година беа изготвени четири броја на електронскиот информатор Е-МАПАС, кој се објавува на интернет страницата на Агенцијата и се доставува на сите заинтересирани лица по електронска пошта, каде на многу едноставен и сликовит начин на читателите им се приближуваат релевантните теми од капитално финансираното пензиско осигурување. Теми кои беа обработени се: Супервизорски мерки, Информирај се и ти!, Работењето на МАПАС во 2019 година, АКО ТИ Е РАНО ЗА ПЕНЗИЈА, НЕ ТИ Е РАНО ЗА PENZIJA.MK,

По иницијатива на Агенцијата, пензиските друштва вршат достава на зелен плик до членовите на пензиските фондови, најдоцна до 31 март, како начин на директно информирање и едуцирање на членовите за состојбата на нивните индивидуални сметки.

Во текот на 2020 година, Агенцијата како дел од Координативно тело за финансиска едукација кое се состои од финансиските регулаторни тела меѓу кои се Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии, Агенција за супервизија на осигурување, Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија имаше активности насочени кон финансиска едукација и подигнување на свеста на јавноста. Вакви активности во 2020 година, во кои Агенцијата зема активно учество се следните:

- Сите планирани активности за Глобалната недела на парите за 2020 година, поради ситуацијата со КОВИД 19 пандемијата, МАПАС ги одложи за наредната 2021 година.
- На 18 и 19 Ноември 2020 година, Агенцијата за капитално финансирано пензиско осигурување како член на Координациското тело на регулаторни институции во Македонија за финансиска едукација учествуваше на виртуелниот Годишен состанок за Финансиска едукација за младите во

Југоисточна Европа на кој се разгледуваа политиките, добрите практики и предизвиците во новата дигитална реалност. Со поддршка на програмата за техничка помош на Холандското Министерство за финансии во соработка со Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) и Меѓународна мрежа за финансиско образование (ИНФЕ) се обезбедува поддршка на владите во поттикнување на финансиската едукација преку имплементација на петгодишен проект со кој се има за цел да се дадат насоки за дизајнирање и спроведување на ефективна финансиска едукација. Во земјите учеснички, во кои спаѓа и РС Македонија, имајќи ги предвид нивните специфични потреби проектот ги опфаќа следниве три работни текови, покрај заемното учење и споделување знаење:

- Истражување: мапирање на тековните активности, утврдување на сегашното ниво на финансиска писменост во секоја од земјите учеснички и
- Идентификување на приоритетите и целните групи;
- Развој: поддршка на дизајнирање на Национална стратегија за финансиско образование и развој на процес на следење на имплементација на истата

Годишниот состанок се организираше на тема „Финансиска едукација за деца и млади во новата дигитална реалност“. Дводневниот виртуелен состанок се фокусираше на процесот за развој на политики и иницијативи за финансиската едукација за деца и млади, основните предизвици и добри практики од регионот на ЈИЕ и пошироко, особено се разгледуваше финансиската писменост на младите во регионот под влијание на сегашната криза со КОВИД-19 пандемијата. Учесниците накратко дискутираа и за улогата на финансиската едукација во подобрувањето на финансиската благосостојба на младите во ЈИЕ на среден и долг рок. Беа дадени примери на добри практики за дизајнирање на образовни политики и програми, засновани на истражувања и компетенции, како и за воведување на финансиската едукација во формалното образование во наставните програми и поголема имплементација на активности во неформалното образование. Се обрна посебно внимание на истражувањето на нови начини за пристап до децата и младите луѓе, користејќи дигитални технологии и други иновативни средства. Исто така беа презентирани искуства во справување со влијанието на КОВИД-19 пандемијата во испораката на финансиската едукација на младите и беа дадени релевантни примери за адаптација на финансиските средства.

“Денови на финансиска писменост 24-26 Ноември 2020 година”, Агенцијата за капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) беше дел од заедничкиот настан на Координативното тело по повод „Денови на финансиска писменост“ на 24 Ноември 2020 година, кој се одржа со online

вклучување на раководните лица на институциите, Гувернерката на НБРСМ и Министерот за финансии на РСМ кои ги најавија активностите кои оваа година поради пандемијата се спроведуваа online, без физичко присуство. За Деновите на финансиска писменост кои од страна на МАПАС се реализираа во периодот од 24 -28 Ноември 2020 година беа реализирани следните активности:

1. Заеднички банер на Координациското тело изработен од страна на НБРСМ беше поставен на web и facebook страната на Агенцијата и споделен од наша страна и со пензиските друштва кои исто така го поставија на нивните web и facebook страни.
 2. Во координација со Маркетинг агенцијата ИДЕЈА ПЛУС и пензиските друштва се изработи и постави брошурата „Ако ти е рано за пензија, не ти е рано за penzija.mk на страната penzija.mk и истата беше споделена на facebook страната спонзорирано но и на електронските медиуми со објава и банери кои водат до брошурата на страната penzija.mk.
 3. Се одржа online заедничка најавија за Деновите на финансиска едукација и истата најавија беше проследена до електронските и социјалните медиуми како од страна на МАПАС, така и од страна на пензиските друштва.
 4. Во наредните денови имаше секој ден по еден спонзориран банер на Facebook и Instagram и тоа за следните едукативни теми:
 - премин на член во друг фонд;
 - ажурирање на податоци;
 - извештајот во зелен плик;
 - како да станам член во втор и трет столб.
 5. Беше направено и едно известување до јавноста објавено на електронските портали за значењето на финансиската едукација во новата реалност во која живееме, а воедно и поттикнување на таргет групите да се информираат за своите права преку едукативните материјали на web страните maras.mk и penzija.mk.
 - Шестиот работен состанок на регионалната група на Југоисточна Европа за Финансиска едукација и инклузија на млади кој 2020 година требаше да се организира со работна средба во Р. Романија, поради пандемијата се реализира преку online средба и МАПАС зема учество на истиот.
- На работниот состанок на Регионалната работна група за финансиска едукација на Југоисточна Европа, се дискутираше за досегашниот напредок на полето на финансиската писменост и на финансиската инклузија во регионот, како и за натамошното засилување на активностите во оваа сфера заради постигнување подобри резултати на регионално ниво. Исто така од особена важност беше големиот интерес на сите присутни за понатамошните заеднички активности со потпишување на Меморандумот за соработка кој МАПАС како концепт за соработка во целост го поддржува.
- Во рамките на Регионалниот проект за техничка помош за финансиска едукација (2018-2022) од страна на МФ на Холандија и ИНФЕ во текот на

месец Мај беше објавен и финалниот Извештајот „Финансиската писменост на возрасните во Југоисточна Европа“, по спроведеното мерење во втората половина на 2019 година во седум земји од регионот, вклучително и во нашата земја, преку анкета на репрезентативен примерок за мерење на нивото на финансиската писменост на возрасното население. Врз основа на резултатите од спроведеното мерење ќе бидат дадени предлог-активности, политики и мерки за подобрување на финансиската писменост и политиката за заштита на корисниците на финансиски услуги во следниот период.

- Во текот на 2020 година Агенцијата активно даваше свој придонес во подготовка на Стратегијата за финансиска едукација и финансиска инклузија и заштита на потрошувачи 2020-2025 година, на подготвената прва верзија беа дадени позитивни препораки од страна на работната група во рамки на проектот на МФ на Холандија и ИНФЕ и истата е во завршна фаза пред донесување и почеток на имплементирање. Оваа стратегија има за цел поддршка и натамошен развој на финансиската едукација и финансиската инклузија, како и подобрување и/или воспоставување на соодветна законска и институционална рамка за заштита на потрошувачите во областа на финансиите во Република Северна Македонија. Стратегијата треба да придонесе за зајакната координација помеѓу финансиските регулатори, приватниот финансиски сектор и невладиниот сектор, како и систематски пристап на сите вклучени субјекти во насока на зајакнување на финансиската писменост на населението, подобрување на степенот на финансиска инклузија, при истовремено обезбедување соодветна заштита на потрошувачите. Соработката меѓу вклучени субјекти се очекува да придонесе за оптимизација на ресурсите, континуитет во напорите и зголемена колективна одговорност во однос на поставените цели. Стратегијата е истовремено фокусирана како на финансискиот сектор, така и на клиентите на финансискиот сектор. Стратегијата ги зема предвид позитивните светски практики во оваа област, како и препораките на меѓународните институции (ОЕЦД, Светска банка, институции на ЕУ).

7 Статистичка анализа и изработка на извештаи за капитално финансирано пензиско осигурување

Агенцијата во 2020 година континуирано изготвуваше статистички анализи за капитално финансираното пензиско осигурување, односно за работењето на пензиските друштва, задолжителните пензиски фондови и доброволните пензиски фондови.

За таа цел редовно се изготвуваа и објавуваа статистички извештаи и во текот на 2020 година беа објавени 12 месечни билтени, 4 квартални статистички извештаи и еден годишен статистички извештај. Од 2020 година, статистичките извештаи се објавуваат во excel и pdf формат. Овие извештаи содржат податоци за дистрибуцијата на членството во задолжителните и доброволните пензиски фондови според нивниот статус (доброволни или задолжителни членови во втор столб односно членови со доброволни индивидуални сметки или со професионални сметки во третиот столб), за старосна и полова структура на членството, за уплатени придонеси во вториот и третиот столб, наплатени надоместоци и висина на нето средствата на задолжителните и на доброволните пензиски фондови, за вредноста на сметководствените единици на задолжителните на доброволните пензиски фондови и за структура на инвестициите на задолжителните и на доброволните пензиски фондови.

Квартално се пресметуваше и објавуваше остварениот принос на задолжителните и доброволните пензиски фондови во номинален и реален износ. Тековно, односно еднаш месечно, се пресметуваше и пондерот за распределба на ново вработените осигуреници кои се вклучени во задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување, за секој одделен задолжителен пензиски фонд и истиот се доставуваше до Фондот на ПИОСМ кој ја врши распределбата на осигурениците.

Во 2020 година особено внимание беше посветено на изработката на Извештајот за состојбите во капитално финансираното пензиско осигурување за 2019 година, кој е законска обврска на Агенцијата. Извештајот содржи краток осврт на одговорностите на Агенцијата, нејзината мисија и визија, краток преглед на светските состојби и трендови во пензиската област со акцент на капитално финансираното пензиско осигурување, опис на структурата на капитално финансираното пензиско осигурување, детален опис, информации и податоци за финансиското работење на пензиските друштва, потоа осврт на измените и дополнувањата на законските и подзаконските акти кои го уредуваат задолжителното и доброволното капитално финансирано пензиско осигурување. Најголем дел од извештајот е посветен на информации и податоци за задолжителните и доброволните пензиски фондови, односно Извештајот вклучува информации и податоци за членството, преминот меѓу фондови, придонесите, инвестирањето, средствата, сметководствената единица, надоместоците и исплатата на пензиите и пензиските надоместоци, поодделно за секој задолжителен пензиски фонд и за секој доброволен пензиски фонд. Извештајот содржи и информации во врска со маркетингот и агентите на пензиските друштва.

Извештајот беше разгледан и усвоен од Советот на експерти на Агенцијата, по што беше објавен на веб страницата на Агенцијата и отпечатен и доставен до релевантни лица и институции. Исто така, Извештајот беше преведен и отпечатен и на англиски и на албански јазик.

Покрај горенаведените активности поврзани со статистичка анализа, беа реализирани и истражувања и изготвени компаративни анализи на теми релевантни за капитално финансираното пензиско осигурување. Исто така, тековно се следеа новостите, трендовите и движењата во пензиската и други релевантни области со анализи на нивните влијанија врз капитално финансираното пензиско осигурување и можностите за развој и унапредување на капитално финансираното пензиско осигурување за што беа изготвени 4 извештаи за новости на квартално ниво.

8 Организирање на истражување на мислење на членовите на задолжителните пензиски фондови

Во октомври 2020 година Агенцијата организираше истражување на мислењето на членовите на задолжителните пензиски фондови за информираноста на членовите во задолжителните пензиски фондови во Република Македонија за нивните пензиски заштеди и придобивки од членството во втор столб. Целта на истражувањето е да се подигне јавната свест и да се подобри информираноста за пензискиот систем и за правата и обврските на членовите на вториот столб, од една страна, како и да се обезбедат информации за запознаеноста на членовите во задолжителните пензиски фондови, од друга страна. Истражувањето ќе се спроведе во месеците мај - јуни 2021 година од Друштво за маркетинг и консалтинг МАРКЕТ ВИСИОН ДООЕЛ Скопје (МАРКЕТ ВИСИОН) за потребите на Агенцијата преку телефонска анкета врз основа на претходно изготвен прашалник.

9 Градење и јакнење на капацитетите на Агенцијата

9.1 Учество на семинари и конференции во земјата и во странство

Во 2020 година, вработените во Агенцијата имаа можност да ја продолжат својата професионална едукација преку учество во процесот на обуки и преку посета на семинари конференции. Во текот на 2020 година, вработените во Агенцијата учествуваа на семинари и конференции, организирани во Република Северна Македонија и во странство и тоа:

- Хрватска актуарска конференција;
- Европска конференција на темата - развој на национални стратегии, системи и програми за безбедност и здравје при работа;

9.2 Специјализирани обуки во земјата и во странство

Во текот на 2020 година вработените во Агенцијата ги посетија следните специјализирани обуки организирани во земјата и во странство и тоа:

- ИТ аудит - on line;
- Обука за новиот Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер;
- Анализа на новиот Закон за заштита на лични податоци и насоки за негова ефикасна и ефективна примена - on -line обука;
- Сајбер безбедност во клауд сервиси - on line обука;
- Обука за примена на микрософт Игните;
- Auditing Resilience and Business Continuity Plan- House of Training и ATTF Distance Learning - on line;
- Предизвиците во врска со основите и инструментите за транспортирање на правото на европската унија во националното законодавство - on line обука;
- Права и обврски при вршење на работа од дома и надзор од инспекцијата на трудот врз работните односи - on line обука;
- Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги - on line обука;
- Клучни индикатори за успешност (KPI) на човечките ресурси - on line обука ;
- Примена на позаконските акти кои произлегуваат од Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги - on line обука;
- Анализа на новиот Закон за заштита на лични податоци и насоки за негова ефикасна и ефективна примена - on line обука;
- Советување за Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги - on line обука;
- Примена на позаконските акти кои произлегуваат од Законот за

- електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги- on line обука;
- Анализа на новиот Закон за заштита на лични податоци и насоки за негова ефикасна и ефективна примена - on line обука;
 - Управување со перформанси на вработените - on line обука;
 - Вебинар: Реформи во јавните пензиски системи-актуарски предизвици во организацијата на Европската актуарска академија (ЕАА) Вебинар 1: Традиционални и иновативни продукти за исплата на пензии; Вебинар 2: Актуарско моделирање на ризик од долговечност и примена на развој на продукти;
 - Сметководство - on line обука;
 - Закон за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги - on line обука и

9.3 Обука од областа на Канцелариско и архивско работење.Развој на деловните процеси на Агенцијата

Во 2020 година, Агенцијата продолжи да ги развива своите деловни процеси поврзани со функционирањето на вториот и третиот столб (ажурирање и унапредување).

Паралелно со развојот и измените во постојните деловни процеси, се вршеа и соодветни дополнувања и измени на софтверските решенија/модули за соодветните деловни процеси.

9.4 Информатички капацитет на Агенцијата

Во 2020 година, Агенцијата тековно вршеше администрација на својот информатички систем, оптимизација на оперативната база на податоци, администрација и одржување на базата на податоци, на оперативните системи и на хардверскиот систем, како и одржување на апликативниот софтвер, во соработка со софтверската куќа ангажирана за негово одржување.

Исто така, тековно се администрираше и се одржуваше постојната хардверска опрема, составена од серверски машини на кои работи апликативниот софтвер, персоналните компјутери и преносните компјутери.

Главните активности во 2020 година, беа следниве:

- Воведување на две нови датотеки на порталот на Агенцијата за размена на податоци и тоа: датотека за задоцнети распределби од страна на ФПИОСМ, МаЕ302 и датотека за надоместокот кој треба да го плати ФПИОСМ кон друштвата NNR001;
- Изработка на процедура за повикување на нов веб сервис од ФПИОСМ;
- Изработка на нов приказ на сметководствената единица на веб страната на Агенцијата;
- Автоматизирање на процесот за генерирање на датотека кон НБРСМ VHV101;
- Автоматизирање на процесот за генерирање на датотека TRE411 за реализирани трансфери кон ФПИОСМ;

- Дополнување на апликацијата за агенти во делот за фактурирање (изготвување на детални фактури кон друштвата, листи со кандидати кои не се појавиле на испитот за агенти, автоматско ажурирање на податоци за агент и др.)
- Изработка на форма за автоматско отклучување на корисник и ресетирање на лозинка;
- Подобрувања и доработки на порталот на Агенцијата од аспект на функционалност на истиот;
- Одржување на системот за управување со информациска сигурност ИСО (ISO) 27001 сертификат.

10 Соработка со институции и организации од земјата и од странство

Заради обезбедување на ефикасна супервизија и регулатива на капитално финансираното пензиско осигурување, Агенцијата соработува со повеќе институции од финансискиот и пензискиот сектор во земјата и во странство. Агенцијата има склучено 17 меморандуми за соработка, според кои договорните страни разменуваат искуства стекнати во полето на капитално финансираното пензиско осигурување, работењето на пензиските фондови, механизмите на супервизија на пензиските фондови и донесените прописи и утврдените и изречените правни мерки. Техничката соработка се состои од размена на документи, билатерална помош со цел размена на искуства од заеднички интерес, како и соработка во полето на едукација, истражување, обуки и развој од заеднички интерес.

10.1 Соработка со институции од земјата

Во текот на 2020 година продолжи редовната соработка со институциите во земјата со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка преку остварување работни средби за размена на искуства, учество на семинари и конференции и редовна размена на релевантни извештаи и податоци.

Агенцијата учествува со свои претставници во работењето на Координативното тело за финансиска едукација и финансиска инклузија во Република Северна Македонија во кое членуваат и воспоставуваат соработка Народната банка на Република Северна Македонија, Министерство за финансии на Република Северна Македонија, Агенција за супервизија на осигурување, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување и Комисија за хартии од вредност. Целта на Координативното тело е реализација на активности кои имаат за цел да се подигне нивото на финансиска писменост на населението во Република Северна Македонија и да се промовира усвојувањето на соодветни финансиски однесувања. Преку интегрирана визија и спроведување на финансиски образовни проекти и преку комбинација на заложбите на сите засегнати страни ќе се придонесе кон благосостојба на населението и стабилност на финансискиот систем како и воспоставување на соработка на регионален и интернационален план во доменот на финансиската едукација.

Во април 2020 година регулаторните институции во Северна Македонија склучија Меморандум за меѓуинституционална соработка заради одржување на финансиската стабилност во согласност со препораките на ММФ и СБ. Агенцијата се вклучи во заедничкото ангажирање со финансиските регулатори, предводено од НБРСМ, за навремено и ефикасно идентификување на системските ризици и преземање на активности заради спречување и намалување на нивното влијание врз финансискиот систем. Со овие активности исто така, ќе биде дополнително зајакната отпорноста на финансискиот систем на шокови, а надлежните институции ќе бидат уште поподготвени за управување со предизвиците.

Агенцијата учествува со свој претставник во работењето на работната група формирана заради воведување на Европски систем за статистика на интегрирана социјална заштита – ЕССПРОС во Република Северна Македонија. ЕССПРОС претставува методологија на собирање на податоци со цел да се обезбеди детален и кохерентен опис на социјалната заштита. Во работната група се вклучени сите релевантни институции кои се вклучени во процесот на обезбедување на бенефиции со цел покривање на одредени ризици односно потреби на населението. Работната група ги дефинираше шемите согласно со кои секоја институција ќе ги доставува релевантните податоци до Државниот завод за статистика, кој потоа ќе ги испраќа до ЕУРОСТАТ. Процесот на доставување по методологија на ЕССПРОС, податоци од Агенцијата до Државниот завод за статистика, е уреден со меморандум за соработка. Согласно овој меморандум, во 2020 година, Агенцијата ги достави дефинираните ЕССПРОС податоци за 2019 година.

10.2 Соработка со институции од странство и со меѓународни организации

Во текот на 2020 година продолжи редовната соработка со институциите во странство со кои Агенцијата има склучено меморандуми за соработка, редовна размена на релевантни извештаи и податоци, како и комуникација и размена на информации по потреба, заради размена на супервизорски искуства и прашања поврзани со регулативата во релевантните земји.

Агенцијата преку свои претставници и во 2020 активно учествува во изготвување на Национална програма за усвојување на правото на Европската унија и Извештајот за напредокот на Република Северна Македонија, како и на работните состаноци и поткомитетите за Внатрешен пазар и конкуренција и Економско-финансиски прашања и статистика. Исто така, претставник на Агенцијата учествува во изготвување на Програма за економски реформи на Република Северна Македонија која годишно се доставува до Европската Унија и почетокот на преговарачкиот процес.

Како членка на Меѓународната организација на супервизори на пензиски фондови - ИОПС, која има околу 90 земји - членки и набљудувачи од целиот свет кои ги опфаќаат сите нивоа на економски развој и кои ги соединуваат сите типови на пензиски системи на супервизија, Агенцијата редовно учествува на конференциите и ги користи материјалите и упатствата изготвени од ова тело, со цел размена на информации и искуства и следење на светските стандарди и позитивните практики во областа на супервизијата на пензиските фондови. Агенцијата ги следи и стандардите за супервизија на ИОПС со цел унапредување на квалитетот и ефективноста на супервизијата на приватните пензиски фондови, со што ќе се засили нивниот развој и оперативна ефикасност и ќе се овозможи сигурен извор на пензија. Исто така, Агенцијата во 2020 година редовно комуницираше со ИОПС и доставуваше информации, статистички податоци, коментари и одговори на прашалници, потребни за работните материјали и компаративните студии на ИОПС.

Од 2016 како дел од Координациското тело на регулаторните институции за финансиска едукација во Република Северна Македонија, Агенцијата е членка на Меѓународната мрежа за финансиска едукација при Организацијата за економска соработка и развој (ИНФЕ-ОЕЦД). Мрежата е формирана 2008 година и членки се регулаторни институции, односно централни банки, министерства за финансии и агенции поврзани со супервизија на осигурувањето, инвестициите и пензиите. Мрежата претставува платформа за прибирање податоци за финансиска писменост, развивање анализи и споредбени извештаи и создавање инструменти за политики поврзани со финансиска едукација.

11 Систем за управување со квалитет и систем за управување со информациска сигурност

Агенцијата во 2012 година спроведе имплементација на барањата од меѓународниот стандард ISO 9001:2008 и истата успешно ја заокружи со сертификација од страна на сертификационо тело, DAS Certification Limited, акредитирано од United Kingdom Accreditation Service (UKAS).

Следејќи ги новините во работењето со управување со квалитет, како институција во Република Северна Македонија која ги препознава значењето, неопходноста и придобивките од воведениот систем за управување со квалитет, Агенцијата во 2020 година продолжи со примена и реализација на сите нови активности кои ги налага овој стандард во секојдневното работење. Се покажа и се потврди дека добро развиен и одржуван систем за управување со квалитет има позитивен придонес за остварување на целите во работење.

Со примената на ревизијата на стандардот, Агенцијата своите оперативни процеси ги приспособи на барањата на новиот стандард ISO 9001:2015. Согласно барањата на новата верзија од стандардот се идентификувани ризици на ниво на организациони единици кои се водат во регистар на ризици. Најновите измени се дел од тековната еволуција на овие стандарди, кои помагаат во решавање на клучни прашања како што се: широка употреба на стандарди за повеќе системи за управување во рамките на институцијата, интеграција на квалитетот во водењето на институцијата, како и севкупно олеснување на примената на стандардите. Овој систем кој е потврден од МКД СЕРТИФИКАТ, ја покажува подготвеноста на Агенцијата да докаже како се работи во институција каде се применуваат принципите на зрел систем за управување со квалитет и каде се демонстрираат силната обврзаност и заложба на Советот на експерти на Агенцијата и целиот тим континуирано да го подобрува работењето согласно новата ревизија на стандардот ISO 9001:2015, а во интерес за самата институција и за сите засегнати страни.

По успешната имплементацијата на ИСО 27001:2013 и сертификација во 2015 година, во текот на 2016 и 2017 година се започна со спојување (интегрирање) на системите за управување со квалитет и управување со информациска сигурност. Во текот на 2018 година се заврши процесот на интегрирање на двата система, од страна на Претставникот за квалитет и Одговорно лице за информациска сигурност во Агенцијата. Ваквите активности и сертифицирања претставуваат континуитет и во 2020 година во успешната реализација на системот за менаџмент на квалитет по стандардот ISO 9001:2015 и успешно управување со безбедност на информации согласно стандардот ISO 27001:2013.

Претседател на Советот на експерти

Максуд Али

